

ΤΟ ΦΩΤΟΚΟΜΙΚ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠ/ΣΗ

Γιανναδάκη Μαρία¹, Βάρελη Σοφία², Βλάσσης Αλέξανδρος³,
Μπριασούλη Αρτεμισία⁴

1. Εκπαιδευτικός ΠΕ02, Λύκειο Λευκίμμης
maria.giannadaki@gmail.com
2. Εκπαιδευτικός ΠΕ02, ΚΠΕ Κέρκυρας
sofi.vareli@gmail.com
3. Εκπαιδευτικός ΠΕ03, ΚΠΕ Κέρκυρας
alex.vlassis@gmail.com
4. Εκπαιδευτικός ΠΕ70, ΚΠΕ Κέρκυρας
artemismprias@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ανάμεσα στα καινοτόμα παιδαγωγικά εργαλεία που αξιοποιεί το Κ.Π.Ε Κέρκυρας, προκειμένου να γίνει πιο αποτελεσματικό στην εκπόνηση των προγραμμάτων του, είναι η κομικοϊστορία ή αλλιώς φωτοϊστορία. Το εργαλείο αυτό, ενώ απορρέει από τις γνωστές εικονογραφημένες ιστορίες (κόμικς), στο Κ.Π.Ε Κέρκυρας παίρνει μια πολύ συγκεκριμένη μορφή, εφόσον ο βασικός καμβάς του είναι φωτογραφίες που συλλέγονται και επιλέγονται από τους ίδιους τους επισκέπτες, για να μετατραπούν στη συνέχεια με ειδικό software σε καρικατούρες, που εμπλουτισμένες με κατάλληλα χιουμοριστικά ή καυστικά μηνύματα, αναδεικνύουν το σενάριο, που επίσης έχουν εμπνευστεί οι επισκέπτες - δημιουργοί. Η καινοτόμα αυτή εφαρμογή στο χώρο της Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης έχει μεγάλη εκπαιδευτική αξία, γιατί, στηριζόμενη σε μια δυναμική βιωματικής παρέμβασης μέσα από την αξιοποίηση τόσο των νέων τεχνολογιών, όσο και διαφόρων τεχνών, όπως κινηματογράφος, φωτογραφία και θέατρο, εξασφαλίζει τη μέγιστη δυνατή Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Διδακτική μεθοδολογία και προτάσεις

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: φωτοϊστορία - κομικοϊστορία, φωτογραφία, δραματοποιημένο σενάριο, εκπαιδευτικά κόμικς, εκπαιδευτικά σενάρια

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με βασικό όχημα την εικόνα, και επιβάτες το καλό σενάριο και το συμπυκνωμένο ποιοτικό λόγο μας δίνεται η δυνατότητα, ως εκπαιδευτικός φορέας (ΚΠΕ Κέρκυρας) να εκθέσουμε τους μαθητές αλλά και άλλους επισκέπτες μας σε μια καινοτόμα εμπειρία, μέσα από την οποία τους δίνεται η δυνατότητα να διερευνήσουν ζητήματα, να σταθούν κριτικά απέναντί τους και να μεταφέρουν ισχυρά μηνύματα και στους άλλους γύρω τους. Στόχος λοιπόν της παρούσας εισήγησης είναι να φανεί η σημαντική εκπαιδευτική αξία των φωτοϊστοριών, που μπορούν να αξιοποιηθούν όχι μόνο στο χώρο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης αλλά και ευρύτερα σε κάθε μάθημα και σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

Η ιστορία και η χρήση των κόμικς στην εκπαίδευση

Η χρήση των κόμικς στην εκπαίδευση βασίζεται από τη μια στην ιδέα της ανάπτυξης της δημιουργικότητας και από την άλλη στην πεποίθηση ότι αποτελούν ισχυρό κίνητρο μάθησης! Η ιδέα της χρήσης των κόμικς ως μέσο για την αποτελεσματική μάθηση ξεκίνησε από τη δεκαετία του 1930. Ο Sones, καθηγητής στο University of Pittsburgh (1944), ήταν ο πρώτος που άρχισε να ερευνά τη χρήση τους στα σχολεία και διαπίστωσε ότι η εκπαιδευτική χρήση των κόμικς μπορεί να θεωρηθεί μεγάλης σπουδαιότητας, στο βαθμό που οι μαθητές μπορούν μέσω αυτών να μάθουν και να θυμούνται περισσότερο αυτά που είναι να μάθουν, καθώς και να αποκτήσουν ευρύτερα ενδιαφέρον για τη γνώση και τις επιστήμες. Μάλιστα διαπίστωσε ότι μεταξύ του 1935 έως το 1944 γράφονται πάνω από 100 άρθρα για τα κόμικς. (Sones, 1944)

Η είσοδος πια των κόμικς στις σχολικές αίθουσες ήταν γεγονός, αν και δε δέχτηκαν όλοι οι εκπαιδευτικοί με το ίδιο ενδιαφέρον τη χρήση τους ως εκπαιδευτικού εργαλείου. Από τη μία, η διευθύνουσα της Αμερικανικής Ένωσης Μελέτης του Παιδιού, Sidonie Gruenberg, τάχθηκε υπέρ αυτής της μεθόδου, λέγοντας χαρακτηριστικά, “Δεν υπάρχει σχεδόν κανένα θέμα το οποίο να μην μπορεί να παρουσιαστεί μέσα από το συγκεκριμένο Μέσο” (Gruenberg, 1944)

Από την άλλη, ο Dr. Fredric Wertham, με το βιβλίο του *Seduction of the Innocent*, δημιουργεί ένα αρνητικό κλίμα γύρω από τη σχέση comics και παιδιών, αναπτύσσοντας τη θεωρία ότι τα comics ευθύνονται για τη ραγδαία αύξηση της παιδικής εγκληματικότητας (*Comics in Education*, 2014)

Το κλίμα ήταν πια αρκετά βαρύ και το ζήτημα της εκπαιδευτικής αξίας των κόμικς σκιάστηκε. Από το 1970 όμως και μετά, αρχίζουν ξανά να ανακτούν το κύρος τους και θεωρούνται πολύτιμα εκπαιδευτικά εργαλεία στη διδασκαλία της Γλώσσας, αφού τα παιδιά μαθαίνουν να παράγουν έναν ποιοτικό λόγο.

Στη συνέχεια, από το 1986 η εκπαιδευτική αξία των κόμικς αποκτά πολλούς οπαδούς. Τρία βιβλία το *Watchmen* των Alan Moore και Dave Gibbons, το *The Dark Knight Returns* του Frank Miller, και το *Maus* του Art Spiegelman, έκαναν τη κοινή γνώμη να στραφεί με μεγάλο ενδιαφέρον σε έναν νέο κόσμο, πολλά υποσχόμενο! «Χρησιμοποιώντας τα κόμικς για τη διδασκαλία της Λογοτεχνίας, ο καθηγητής R. Versaci (2001) προκάλεσε τους σπουδαστές του στο κολλέγιο Palomar να εξετάσουν αυστηρά τον ίδιο τον ορισμό της Λογοτεχνίας. Στο πανεπιστήμιο της Μινεσότα ο καθηγητής Φυσικής J. Kakalios (2001) τα χρησιμοποίησε σε μάθημά του με τίτλο "Science in Comic Books. "... Με την καθιέρωση προγράμματος σπουδών για τα κόμικς στο Savannah College of Art and Design (Sturm, 2001) εξελίχθηκαν σε μέσο άξιο προς μελέτη... Στη νέα χιλιετία οι ειδικοί τα θεωρούν δέλεαρ για να κρατήσουν τους εφήβους μακριά από τις τηλεοράσεις και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια (Bacon, 2002). » (*Comics in Education*, 2014)

Τα τελευταία χρόνια, πολλά comics βρίσκονται στις πρώτες θέσεις λογοτεχνικών καταλόγων, σε βιβλιοθήκες, σε σχολεία και πανεπιστήμια. Γκαλερί και Μουσεία φιλοξενούν εκθέσεις comics, μεγάλες πόλεις φιλοξενούν φεστιβάλ αφιερωμένα στην 9η Τέχνη, ενώ οι εκπαιδευτικοί τα τοποθετούν ανάμεσα στα πιο αποτελεσματικά και

διασκεδαστικά εργαλεία μάθησης. Η παραγωγή μεγαλώνει και καθημερινά ανακαλύπτουμε τον πλούτο και τη δυναμική αυτής της μοναδικής γλώσσας σε όλες σχεδόν τις χώρες!

Ειδικότερα τόσο στην ελληνική, όσο και στην Ευρωπαϊκή πραγματικότητα το εκπαιδευτικό ενδιαφέρον για τις εικονογραφημένες ιστορίες φαίνεται μέσα από μια πλούσια γκάμα εκδόσεων: οι περιπέτειες του Αστεριξ στα Αρχαία Ελληνικά σε απόδοση Φάνη Κακριδή, το Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής σε κόμικς των Χ. Δάλκου και Ν. Κατσέλη. Ακόμη, οι κωμωδίες του Αριστοφάνη σε διασκευή των Τ. Αποστολίδη και Γ. Ακοκαλίδη (Αχαρνείς, Πλούτος, Βάτραχοι, Ειρήνη) και οι τραγωδίες "Αντιγόνη" του Σοφοκλή και "Ιφιγένεια στην Αυλίδα" του Ευριπίδη σε διασκευή των Τ. Αποστολίδη και Γ. Τραγάκη. Έχουν διασκευαστεί επίσης σε κόμικς οι Μύθοι του Αισώπου, η Πάπισσα Ιωάννα του Ροΐδη, η Φρουτοπία του Ευγ. Τριβιζά κ. ά. . (Βασιλικοπούλου, Μπουλουδάκης, Ρετάλης, Αξιοποίηση των Ψηφιακών κόμικς στην Εκπαίδευση – Προτάσεις για το μάθημα της Ιστορίας, 4^ο συνέδριο στη Σύρο: ΤΠΕ στην εκπαίδευση, 4-6 Μαΐου 2007)

Διαπιστώνουμε επομένως, ότι αν και στην αρχή τα κόμικς δεν είχαν την πρέπουσα αποδοχή, στη συνέχεια καθιερώνονται όχι μόνο στο χώρο του σχολείου, αλλά και στον ευρύτερο χώρο της επιστήμης, προκειμένου να επεξηγηθούν και να ερμηνευτούν πολύπλοκα φαινόμενα με ένα τρόπο απλό και κατανοητό από όλους. Σήμερα, ακόμα και αν, όπως ισχυρίζεται ο Ken Robinson, το σχολικό σύστημα, που επινοήθηκε τον 19ο αιώνα για να καλύψει τις ανάγκες της ταχείας εκβιομηχάνισης, είναι εξαιρετικά παρωχημένο, με επίκεντρο μόνο την ακαδημαϊκή μάθηση, όλο και περισσότεροι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν την ανάγκη της ευρύτερης καλλιέργειας, μέσω της απελευθέρωσης διαφόρων ειδών δημιουργικών δυνάμεων. «Το όλο σύστημα της δημόσιας εκπαίδευσης σε όλο τον κόσμο είναι μια παρατεταμένη διαδικασία της εισαγωγής στο πανεπιστήμιο, με αποτέλεσμα πολλοί εξαιρετικά ταλαντούχοι και δημιουργικοί άνθρωποι να χάνονται και να στιγματίζονται, γεγονός που πρέπει να σταματήσει άμεσα». (Ken Robinson, Το σχολείο σκοτώνει τη δημιουργικότητα, video by TED) Οι εκπαιδευτικοί σε όλες σχεδόν τις χώρες πια ενθαρρύνονται να ενσωματώσουν τα κόμικς στην διδασκαλία τους με ή χωρίς τη χρήση διαδικτύου γιατί έχει αναγνωρισθεί πια ότι η παράλληλη χρήση αφήγησης και κόμικς μπορεί να ενισχύσει το ενδιαφέρον των μαθητών για την επιστήμη και παρέχει ένα μέσο για την προώθηση κάθε είδους έρευνας.

Τα εκπαιδευτικά οφέλη των φωτοϊστοριών

Οι φωτοϊστορίες είναι μια μορφή οπτικής τέχνης αφήγησης ιστοριών που αποτελείται από σχεδιασμένες εικόνες που συνήθως συνδυάζονται με κείμενο, το οποίο συχνά βρίσκεται σε συννεφάκια κειμένου ή λεζάντες, δημιουργώντας τα καρέ, μεταξύ των οποίων υπάρχει μια αφηγηματική αλληλουχία. Συγκεκριμένα, οι φωτοϊστορίες είναι ένα διήγημα με αρχή, μέση και τέλος, δηλαδή μια συγκροτημένη ιστορία, ένα εικονοποιημένο αφήγημα που βασίζεται στην εικόνα, στο κείμενο και στην αφήγηση-πλοκή, αλλά κυρίως στην εικόνα, η οποία πολλές φορές αφηγείται από μόνη της μια ιστορία.

Με το πρίσμα αυτό τα εκπαιδευτικά οφέλη των φωτοϊστοριών είναι πολλά. Καταρχήν η εικονογράφηση σε μορφή κόμικς με μια εύκολα προσλαμβάνουσα

γλώσσα, κινητοποιεί τις αισθήσεις και μέσα από μια πρωτότυπη και περιπετειώδη πλοκή απογειώνει τη φαντασία των αναγνωστών (Burton, 1955)

Επιπλέον η εικόνα, σε σχέση με το απωθητικό απλό κείμενο, προσελκύει την προσοχή και το ενδιαφέρον των μαθητών και καθιστά τη διαδικασία μάθησης ελκυστικότερη, αφού η καθημερινότητα του είναι πλούσια από εικόνες και συνεπώς η οπτικοποίηση της πληροφορίας είναι μία από τις στρατηγικές που ευνοούν τη μάθηση (Ράπτης-Ράπτη 2002).

Το μεγαλύτερο όμως εκπαιδευτικό όφελος των εικονογραφημένων ιστοριών έγκειται στο γεγονός ότι ωθεί σε μια αποτελεσματική μάθηση. Πράγματι, σύμφωνα με τη θεωρία της διπλής κωδικοποίησης (Paivio, 1991), οι άνθρωποι αποθηκεύουν δηλαδή μαθαίνουν καλύτερα και αποκωδικοποιούν τις πληροφορίες, δηλαδή ερμηνεύουν, όταν υπάρχει συνδυασμός γλώσσας και εικόνας. Έτσι εξηγείται γιατί ο υπολογιστής, που συνδυάζει εικόνα και λόγο θα μπορούσε να βοηθήσει άμεσα στην αποτελεσματική μάθηση μέσα από την ταυτόχρονη παρουσίαση αφήγησης και εικόνων. (Σολωμονίδου, 2006).

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Η τεχνική της φωτοϊστορίας χρησιμοποιείται τα τελευταία χρόνια στο ΚΠΕ Κέρκυρας, με θεαματικά αποτελέσματα σε ό,τι αφορά την αποδοχή της δραστηριότητας από τα παιδιά, κυρίως της Β/θμιας, αλλά και σε ό,τι αφορά την ποιότητα των δημιουργιών.

Στόχοι

Μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά και άλλοι επισκέπτες (εκπαιδευτικοί, περιβαλλοντικοί- πολιτιστικοί φορείς, κάτοικοι περιοχής, ευρωπαίοι πολίτες κ.α) μπορούν μέσα από τις φωτοϊστορίες τους να προσεγγίσουν διάφορα περιβαλλοντικά ζητήματα ενεργοποιώντας όλες τους τις δημιουργικές δυνάμεις.

Ειδικότερα η φωτοϊστορία μπορεί να αποτελέσει:

- Ένα ευχάριστο εποπτικό εργαλείο μελέτης τόσο του ανθρωπογενούς, όσο και του φυσικού περιβάλλοντος.
- Ένα ενδιαφέρον μέσο κατανόησης διαφόρων περιβαλλοντικών ζητημάτων
- Ένα ισχυρό κίνητρο Περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και δραστηριοποίησης για την αντιμετώπισή τους και
- Ένα καταπληκτικό εργαλείο διάχυσης Περιβαλλοντικών μηνυμάτων και συμπεριφορών.

Ηλικιακές Ομάδες

Μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αλλά και ενήλικες επισκέπτες του Κ.Π.Ε Κέρκυρας.

Απαιτούμενα-προϋποθέσεις

- Παρουσίαση κάποιων έτοιμων φωτοϊστοριών ως έναυσμα για τη δημιουργία νέων.

- Εργαστήριο Η/Υ με 16 υπολογιστές (ανώτατο όριο 32 μαθητές) στους οποίους είναι εγκατεστημένο το λογισμικό ComicLife καθώς και freeware προγράμματα επεξεργασίας φωτογραφίας τύπου photoshop για δυνατότητα εικαστικών παρεμβάσεων
- Φωτογραφικές μηχανές
- Πρόχειρο vestiarium για τυχόν δραματοποιήσεις

Διαδικασία

Μετά από θεωρητικές εισηγήσεις στο αμφιθέατρο, ανάλογες με το θέμα και το σκοπό της επίσκεψης, ακολουθεί, με μορφή εργαστηρίου, η σύνθεση των φωτοϊστοριών. Εκεί στο εργαστήριο, μέσα από σύντομες οδηγίες, οι μαθητές-επισκέπτες κατανοούν το στόχο και τη διαδικασία αυτού του πρακτικού μέρους, και προετοιμάζονται κατάλληλα για την πρακτική εφαρμογή των όσων συγκράτησαν στο αμφιθέατρο και των όσων θα δουν στην επίσκεψη στο Πεδίο, που θα ακολουθήσει.

Αναλυτικότερα, στο εργαστήριο, μετά τις σύντομες οδηγίες, γίνονται τα εξής:

- Χωρισμός των μαθητών σε 4 ομάδες με μέγιστο αριθμό μαθητών 8 ανά ομάδα, ώστε να υπάρχει δυνατότητα, στη συνέχεια, μετά την επιλογή του υποτυπώδους σεναρίου, από τους ίδιους τους μαθητές, να σπάσει σε 4 ζευγάρια που θα δουλέψουν σε 4 υπολογιστές.
- Παρουσίαση παραδειγματικών φωτοϊστοριών (που έχουν ήδη φτιαχτεί από άλλους μαθητές - επισκέπτες), ως αφόρμηση
- Καθορισμός του βασικού θέματος της φωτοϊστορίας καθώς και των υποθεμάτων της, με τη συνεργασία όλων των μελών της ομάδας (π.χ αρνητικές ανθρώπινες παρεμβάσεις στην περιοχή Natura των Αλυκών, ο αιωνόβιος Κερκυραϊκός ελαιώνας κ.α)
- Επιλογή υποτυπώδους σεναρίου, από τους ίδιους τους μαθητές, προκειμένου να ξεκαθαρίσουν το θέμα και τους στόχους της φωτογράφισης.
- Επίσκεψη στο πεδίο, λήψη σχετικών φωτογραφιών
- Επιστροφή στο εργαστήριο και επιλογή των κατάλληλων, κατά την κρίση των μαθητών, φωτογραφιών, που συνάδουν στο επιλεγμένο θέμα και καθορισμένο σε γενικές γραμμές σενάριο.
- Εμπλουτισμός σεναρίου και συμπληρωματική λήψη φωτογραφιών από δραματοποιήσεις πλέον μαθητών, αν κριθεί αναγκαίο για την καλύτερη εξυπηρέτηση του σεναρίου
- Επεξεργασία φωτογραφιών (εικαστικές παρεμβάσεις) με το freeware «photoscape».
- Οριστική επιλογή σεναρίου(αρχή, μέση, τέλος), και φωτογραφιών που ανταποκρίνονται στο σενάριο και εισαγωγή των δεύτερων στο ήδη εγκατεστημένο στους υπολογιστές λογισμικό, ComicLife, ένα λογισμικό φιλικό και εύκολο στη χρήση, με πολύ καλές δυνατότητες.
- Κατάλληλη συμπλήρωση των σημείων αφήγησης (λεζάντες)
- Ακολουθεί ο διάλογος των προσώπων, ζώων, φυτών... που πρέπει να εξυπηρετεί τις ανάγκες της αφήγησης στις οποίες έχουν ενταχθεί οι συγκεκριμένες φωτογραφίες.
- Τελική δημιουργία 16 φωτοϊστοριών, 4 από κάθε ομάδα. (ενδιαφέρον αποτελεί η διαφοροποίηση των μαθητών της ίδιας ομάδας! Παρόλο που δουλεύουν σε ένα σενάριο που αποδέχονται όλοι μαζί, εντούτοις η κάθε υποομάδα διαφοροποιείται ευχάριστα, αφού καταθέτει τη δική της οπτική.

- Παρουσίαση στο αμφιθέατρο.
- Αξιολόγηση και σχόλια από τις υπόλοιπες ομάδες.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Απελευθέρωση καλλιτεχνικών δεξιοτήτων (φωτογραφία, εικαστικές παρεμβάσεις, επιλογή πρωτότυπου σεναρίου, δραματοποιήσεις)
- Γλωσσική καλλιέργεια
- Ανάδειξη των αρετών του σωστού λόγου
- Η δημιουργία ενός εύπεπτου ψυχαγωγικού αναγνώσματος που μέσω της σάτιρας και του χιούμορ επιχειρεί να προβληματίσει και για Περιβαλλοντικά θέματα που δε συγκαταλέγονται στην καθημερινότητα των μαθητών
- Ενδιαφέρον για μάθηση
- Ανάπτυξη κριτικής σκέψης
- Διάχυση πληροφοριών με ελκυστικό τρόπο και Περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση σε σημαντικά ζητήματα

Από τα παραπάνω διαφαίνεται ότι οι φωτοϊστορίες κάνουν τόσο τη διαδικασία της Περιβαλλοντικής έρευνας, όσο και τη διαδικασία της μάθησης να μοιάζουν ένα παιχνίδι, όπου ο μαθητής παίζοντας τον πρωταγωνιστικό ρόλο επιζητεί να δημιουργήσει κάτι ποιοτικό, που θα του προσδώσει κύρος μεταξύ των συμμαθητών του, αφού εκείνοι θα παίξουν το ρόλο του σκληρού αξιολογητή.

ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ-ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Η φωτοϊστορία στο χώρο της Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης αναδεικνύεται πολύτιμη για πολλούς λόγους. Καταρχήν φέρνει τους μαθητές αντιμέτωπους με ποικίλες και διαφορετικές απόψεις, που η σύγκρισή τους φαίνεται απαραίτητη για την επίλυση των περίπλοκων περιβαλλοντικών ζητημάτων. Μέσα λοιπόν από τις φωτοϊστορίες τους οι μαθητές κατανοούν ότι για τα περίπλοκα περιβαλλοντικά ζητήματα απαιτούνται ευέλικτες και δυναμικές λύσεις και όχι κοντόφθαλμες και «αυτονόητες». Από την άλλη, οι φωτοϊστορίες είναι ένας εντυπωσιακός τρόπος για να περάσεις τη νέα γνώση. Μια ενδιαφέρουσα, πλούσια φωτοϊστορία μπορεί να χρησιμεύσει ως ένας γάντζος για να συλλάβει την προσοχή των μαθητών και να αυξήσει το ενδιαφέρον τους στην εξερεύνηση νέων ιδεών.

Αποτελεί, επίσης, ένα ισχυρό εκπαιδευτικό εργαλείο προκειμένου οι μαθητές να δημιουργήσουν τις δικές του ιστορίες, μέσα από μια σύντομη έρευνα, συνδυάζοντας τέλεια τη θεωρία (θεωρητικές εισηγήσεις στο αμφιθέατρο) και την πράξη (επίσκεψη στο πεδίο: πραγματικότητα, συναισθηματική κινητοποίηση). Με την έννοια αυτή είναι σαν να τους ανατίθεται ένα συγκεκριμένο θέμα εργασίας (Μικρό Project) το οποίο υλοποιούν με ευχάριστο τρόπο, επιστρατεύοντας λογική και συναίσθημα, για να εκφράσουν, τελικά, τη δική τους άποψη, ενεργοποιώντας το ενδιαφέρον την προσοχή και τα κίνητρα τους. Ενδυναμώνονται επομένως οι έννοιες «του ενεργού πολίτη» και «της προσωπικής συμβολής – ευθύνης», απαραίτητα ζητούμενα της Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Συνακόλουθα, η σύνδεσή των φωτοϊστοριών με άλλες τέχνες: λογοτεχνία, κινηματογράφος, θέατρο, αναδεικνύει τη σημαντική και στενή σχέση ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος. Οι μαθητές αξιοποιώντας ποικιλοτρόπως τα δημιουργικά τους ταλέντα και τις ποικίλες πηγές πληροφόρησης (βιβλιοθήκη, διαδίκτυο, πεδίο)

ευαισθητοποιούνται περιβαλλοντικά και είναι σε θέση με τον ποιοτικό και συναισθηματικό τους λόγο να μεταδώσουν ισχυρά περιβαλλοντικά μηνύματα.

Γενικότερα, οι μαθητές, όταν συμμετέχουν στη δημιουργία των φωτοϊστοριών, ενισχύουν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες, μαθαίνοντας να οργανώνουν τις ιδέες τους, να κάνουν ερωτήσεις, να εκφράζουν απόψεις, και να κατασκευάζουν αφηγήσεις. Επιπλέον, όταν οι φωτοϊστορίες τους προβληθούν δημόσια, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να μοιραστούν την εργασία τους με τους συνομηλίκους τους και να αποκτήσουν πολύτιμες εμπειρίες στο σχολιασμό των δικών τους έργων και των άλλων μαθητών, ενισχύοντας την συναισθηματική νοημοσύνη και την κοινωνική μάθηση τους. Τέλος η φωτοϊστορία αποτελεί ένα ισχυρό μέσο καλλιέργειας του μιντιακού γραμματισμού (Media Literacy), τη στιγμή που οι μαθητές μεγαλώνουν σε ένα κόσμο μιντιακής έκρηξης. Μέσα από τη δημιουργία φωτοϊστοριών οι μαθητές έχουν μια ιδανική ευκαιρία για την ανάπτυξη του κριτικού γραμματισμού σχετικά με το πώς τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ενδέχεται να επηρεάζουν τις αντιλήψεις μας για τον κόσμο (Goodman, 2003).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Burton Dwight L. (Oct., 1955). Comic Books: A Teacher's Analysis The Elementary School Journal, Vol. 56, No. 2., pp. 73-75.

GENE LUEN YANG. Comics in Education. Ανακτήθηκε 19 Δεκεμβρίου, 2014, από <http://www.geneyang.com/comicsedu/history>.

Goodman, S. (2003), Teaching youth media: A critical guide to literacy, video production & social change, New York, Teachers College Press.

Gruenberg, S. (1944). The comics as a Social Force. Journal of Educational Sociology, 18, pp. 204-213. Journal of Psychology, 45, ππ. 255-287

Ken Robinson, Το σχολείο σκοτώνει τη δημιουργικότητα, video by TED

Raivio, A. (1991). Dual coding theory: Retrospect and current status, Canadian.

Sones, W. 1944. The comics and instructional method, Journal of Educational Sociology, σελ. 232-240

Βασιλικπούλου, Μπουλουδάκης, Ρετάλης, Αξιοποίηση των Ψηφιακών κόμικς στην Εκπαίδευση – Προτάσεις για το μάθημα της Ιστορίας, 4^ο συνέδριο στη Σύρο: ΤΠΕ στην εκπαίδευση, 4-6 Μαΐου 2007

Ράπτης Α., Ράπτη Α. (2002), Μάθηση και Διδασκαλία στην Εποχή της Πληροφορικής Ολική Προσέγγιση, Τόμος Α', Αθήνα σ. 65-80

Σολωμονίδου Χ. (2006). Νέες Τάσεις στην Εκπαιδευτική Τεχνολογία, Εποικοδομητισμός και Σύγχρονα Περιβάλλοντα Μάθησης, Μεταίχμιο σ. 42